

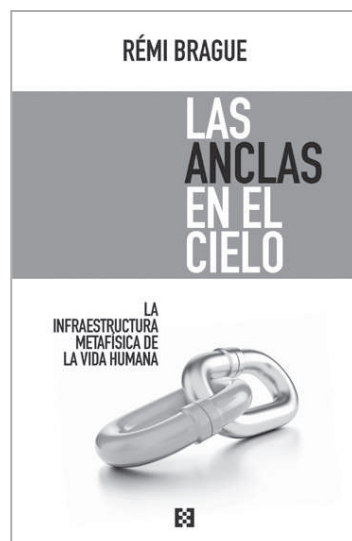
RÉMI BRAGUE

Las anclas en el cielo.

La infraestructura metafísica de la vida humana

Madrid: Ediciones Encuentro, 2022

Marc Mercadé Serra

Aquest llibre recull les conferències pronunciades per Rémi Brague a Barcelona del 23 al 27 de març de 2009, en el marc de la càtedra Joan Maragall. L'autor desplega la seva gran erudició per fer assequible la idea central del llibre, l'actualitat de la metafísica com a infraestructura de la vida humana. El llibre comença amb un recorregut històric de la metafísica com a preàmbul necessari per al desenvolupament d'aquesta tesi principal. No obstant això, com el mateix autor assenyala, aquesta primera part dedicada a traçar un breu recorregut de la metafísica com a saber i com a vivència humana és massa tècnica per al no filòsof i poc profund per al filòsof. El llibre es mou entre aquestes dues posicions, en la recerca de la precisió terminològica i explicativa de la tesi principal que desenvolupa. Aquesta dialèctica es resol de manera desigual al llarg del llibre, de vegades calen coneixements filosòfics profunds i d'altres no. Per altra banda, el resultat de conjunt el fa un llibre assequible al lector poc avesat al llenguatge metafísic i obri una visió lúcida del paper que avui dia pot jugar la metafísica.

En el recorregut històric amb què inicia el llibre, Brague fa gala d'un coneixement acurat de les bases filosòfiques que transiten el pensament contemporani. Gràcies a la seva erudició, l'emèrit professor de Filosofia Medieval de la Sorbona i de la «Càtedra Guardini» de la Universitat Ludwing-Maximilian de Munic, desmunta la idea estesa que la metafísica són elucubracions etèries d'un altre temps. Per a l'autor, aquesta visió, que avui condemna la reflexió metafísica a la irrellevància, té la intencionalitat de buidar de substància

l'existència mateixa de l'ésser humà. En aquest sentit, els dos primers capítols del llibre, ens condueixen del naixement de la disciplina i del terme metafísica al seu desterrament com a una «superestructura etèria» desvinculada de la vida humana que l'ha conduïda la modernitat. Enfront d'aquesta deriva, Brague proposa redimensionar la tasca de la metafísica posant l'accent en el vincle que uneix la metafísica amb la humanitat de l'home. D'aquí el subtítol del llibre, la metafísica és la infraestructura fonamental de la vida humana. Durant el transcurs del llibre es mostra la vinculació entre la metafísica i la teologia enteses com una inversió de la concepció marxista. Si per a Marx allò metafísic i teològic era una superestructura, un pensament alienador de l'existència humana, un «cim emboirat», per a Brague la metafísica i, per tant, també la teologia, és el cim que fonamenta l'existència humana. D'aquí el pas de la descripció del subtítol a la proposta que es formula en el mateix títol de l'obra: l'existència humana està ancorada al cel.

En la segona part del llibre, l'autor desenvolupa plenament la tesi principal sobre les conseqüències que per a la nostra societat té no considerar prou seriosament la relació entre la metafísica i l'ésser humà. La metafísica fa possible l'existència de l'home. Aquesta idea la va desgranant en relació al nihilisme que des del segle XVIII ha anat instal·lant-se en el pensament occidental fins a buidar de contingut i sentit l'existència humana. Aquesta relació és la més conflictiva del desenvolupament del llibre, reconstruint el sentit de l'existència humana a partir dels transcendents metafísics del Ser i el Bé. Des de la natalitat, passant per la llibertat, la moralitat, el sacrifici o la fe, fins a la mort són reflexionades en relació al Ser i el Bé en una crítica incisiva al nihilisme modern. En aquest intent es toquen molts aspectes de l'existència humana amb relacions excessives a la història del pensament.

Segurament, cada una d'aquestes relacions exigiria un desenvolupament més profund que s'escapa de la pretensió divulgativa de les conferències i del mateix llibre. Sense aquest desenvolupament és difícil ponderar la consistència de l'argumentació de l'autor. Brague relaciona el nihilisme amb el pessimisme, no solament individual sinó de la mateixa espècie. Aquest pessimisme del Ser i el Bé són al darrere de les propostes que propugnen no solament el suïcidi sinó la desaparició mateixa de l'espècie humana. La difusió i arrelament d'aquesta mentalitat moderna és, per a l'autor, conseqüència directa de la manca de fonament metafísic de l'existència humana. És per això que aquesta obra es presenta com una reivindicació de la metafísica, però no de qualsevol metafísica, sinó de la metafísica com a infraestructura de la vida humana. Davant una modernitat pessimista, cal justificar l'existència mateixa de l'home. En una preciosa i clàssica metàfora de la vida humana com un vaixell, desenvolupada de manera magistral, Brague ens convida a considerar que l'home solament pot donar un sentit a la seva existència ancorant-la al cel.